

ŐSZ A KELETI FRONTON

ei a lebontandó épületek lakott? Ez irányban is folynak az állandó tárgyalások a részben ezzel is kapcsolatosak a jogügyi bizottságnak lapunk más helyén ismertett határozata, illetőleg az ennek folytán kibocsátandó polgármesteri rendelkezés.

Három új bérpalota a Tiszaparton

De előkészítés alatt áll egy másik tervnek a megvalósítása is, amelyet dr. Tóth Béla helyettes polgármester terjesztett elő a polgármesterhez beadvány formájában. A helyettes polgármester azt javasolta, hogy a lebontandó épületek anyagából a tiszaparti ügyvezetői építészeti felhatalmazottak építsenek fel három háromemeletes bérházat. A három házban 60 akás lenne. Ez nagymértékben enyhítene a lakásproblémán s jelentős lépés volna a Székesegyház Környékének városias kialakítása terén is. Az anyagbeszerzés mai nehéz körülményei között nagy előnyt jelent, hogy az építőanyagok 40 százaléka rendelkezésre fog állni a lebontandó épületek anyagából, viszont figyelembe kell venni azt a körülményt is, hogy a jogi karral 13 professzor és nagy adminisztratív és tanügyi személyzet költözik Szegedre s az új épületekben elsősorban ezeknek részére kell biztosítani lakást. A helyettes polgármester közli a számításait, hogy az építkezés mindössze másfélmillió pengőbe kerülne s évi 120.000 pengős lakbért véve figyelembe, ez az összeg tíz év alatt amortizálna s így a városnak tíz év múlva teljesen ingyen maradna a három új tiszaparti bérpalota. A szakértők számítása szerint a lebontandó épületekből annyi jóminőségű építőanyag kerül ki, hogy ezeknek felhasználásával lehetővé válna egy korszerű levéteotthon felépítése is. Eppen ezért erreméve is javaslatot tett a helyettes polgármester.

Ezekkel a tervekkel kapcsolatban dr. Pálffy József polgármester kijelentette előttünk, hogy az előkészítő tárgyalások olyan előrehaladt stádiumban vannak, hogy rövidesen döntésre is sor kerül s a központi egyetem építésével, sőt már a bontási munkálatok előrehaladásával párhuzamosan meg lehet majd kezdeni a bérházak építését is a tiszaparti telken.

Az 1923 születési évfolyamuk állítási kötelezettsége

Budapest, október 1. A Budapesti Közlöny pénteki száma kormányrendeletet közöl, amely az állítási kötelezettségének az 1939. II. t. e. 20. §-a 4. bekezdésében megállapított alsó korhatárt az 1923 születésű évfolyamra vonatkozóan egy évvel lecsökkentette. E rendelkezés folytán az 1923 születésű évfolyamba tartozó hadkötelesek állítási kötelezettségének feső korhatára 1945. évi december 31. (MTI)

Istentisztelet a zsinagógában
péntek és köznapokon este fél 6 órakor, Irásmagyarázat szombat délelőtt fél 11 órakor.

A sztalingrádi harcokról a német sajtó legutóbb a következő helyszíni beszámolót közli:

— Az ég lángol, a föld remeg. Nem látni már mást, mint romokat, harckocsikat, repülőgépeket és óriási mennyiségű hadianyagromhalmazt. A megszállhatatlan tűzvészéből feltörő füst sűrű ködbe borítja a várost, úgy, hogy állandóan félsötétség van még nappal is. A szembenálló ellenfelek percnyi pihenőt sem engednek egymásnak. Az oroszoknak annyi idejük sincs, hogy eltemessék halottaikat, akik ezrével hevernek az utcákon. Néha a szovjet egészségügyi szolgálat megjelenik ugyan, azonban egész tevékenysége abból áll, hogy a halottakat összehordja a Volga partjára. A házak pincéi is tele vannak szovjet halottakkal. A lakosságot, amelyet nem távolítottak el idejében a városból, a földalatti városban éli nyomorúságos életét, csak a föld alatt talál óvóhelyet a hideg, az eső, a szél és bombák ellen. Most már hideg őszi szél seper végig a harctéren, a harcosok már felvették téli ruháikat, rövidesen hó lepi el az állásokat és a földi erődöket. A tél közeleg.

A német sajtó közli egy másik Déloroszországban működő haditudósítónak jelentését az orosz tél bevonulásáról, aki a következőket írja:

— Kelet Európában az évszakok változása sokkal gyorsabban következik el, mint Középeurópában. A volgamenti steppe vidéken átmenet nélkül köszönt be a hűvös időjárás. Ott, ahol a tegnapi déli hőség 50 méter magasságba hajította fel a homokból font gyertyákat, ott ugyszólván egyik éjszakáról a másikra fagyos szél vette át birodalmát. Ez a szél a múlt térről kellemetlen emlékeztünkben van. A hideg és a meleg váltakozása gyorsan következett be, minden hosszabb átmenet nélkül. Járműünk motorja, ugylászik, örül ennek a hirtelen fordulatnak. Olyan nyugodtan és csendesen dudolja melodióit, ahogy hónapok óta nem hallottuk. A kék égről még ránk tűz a nap, de a messzeségben már sűrű felhők torlódnak, a viharos szél szétépi, majd ismét összehajtja őket. Ugylászik eső lesz. Gyanús felhőszakadás-szagot érzünk. Ez a készülődés azonban belefut a légkör hűvösségébe és szárazságába. Ebben a keleti világban az időjárásnak is külön törvényei vannak. A hűvösebb idő beálltával ránk szakadnak az elszállásolási problémák. Az éjszakai tülhidegek ahhoz, hogy katonáink időlegesen is sátorban éjszakázhassanak. Azonban a steppében nem lehet őket házakban elhelyezni, mert egyrészt ezen a vidéken kevés a lakott hely és ezek legnagyobb része is össze van rombolva. Így nincs más hátra, minthogy a földbe, az állásokba kapaszkodjunk. Mindenütt látjuk a katonákat, amint szorgalmasan ásanak, fatörzseket vágnak és fűrészelnék, szétlőtt házakból lépcsőket és gerendákat tépnek ki, ablaküvegeket, bádógot és tetőfedő kárpapírokat gyűjtenek és ezekből a mélyépítés művészetével valóságos remekműveket állítanak össze. Az első világháború földalatti állásai most feltámadásukat ünneplik. A steppében csak az óvatja meg a csapatokat az egészségügyi hátrányoktól. És mivel mindannyiunk ismerjük, vagy saját tapasztalásból vagy hallomásból, az orosz tél viszontagságait, mindenki szorgalmasan dolgozik, hogy a tél ellenére is elérhessük földalatti állásainkban a legnagyobb fokú lakályságot és védelmet — írja a német haditudósító.

Egyébként a keleti front időjárás viszonyairól még a következő jelentés áll rendelkezésünkre:

— A leningrádi frontszakaszt kivéve ezidőszent nem változott meg az időjárás a szovjet fronton oly mértékben, hogy ez megakadályozná a nagyobb szabású hadműveleteket. Csapán az északi fronton voltak nagyobb őszi esőzések, amelyek már gátolják némiképp a hadműveleteket. Október vége előtt alig várható, hogy az időjárásban olyan változások következzenek be, amelynek megakadályozhatnák a német hadvezetőség haditervének folytatását. A moszkvai szakaszon egész októberben rendszerint száraz az időjárás, úgy, hogy a páncélos hadműveletek a fronton október hó folyamán lehetségesek. Csak november közepére vagy végére várható olyan erős hideg, amely már megnehezítené a motorizált háborút. A sztalingrádi fronton a kemény fagyok alig következnek be december előtt. Tartós hóesésekre ezen a vidéken csak januárban lehet számítani, mert Sztalingrád környéke a Szovjet-Unió legszárazabb vidéke. A legsúlyosabb érinti a szovjet hadvezetést az az időjárási faktor, hogy a kaukázusi partvidéken az egész év folyamán lehetségesek a hadműveletek, mivel itt valósággal rivierai időjárás uralkodik.

A „Münchener Neueste Nachrichten“ című újság beszámol arról a kemény magatartásról, amelyet a München ellen irányított támadások során tanúsított a nagyváros lakossága:

— Az egyik városrészen néhány száz gyújtóbomba hullott alá és mégis egyetlenegy esetben sem kértek külső segítséget. Egy másik élmény: Egy több gyújtóbomba által eltalált ház tetején az önvédelem férfiai dolgoztak. Ekkor egy kisebb robbanóbomba találta el ugyanezt az épületet. Részben sebesülten tovább kördöttek a fenyegető tűzvész ellen a férfiak, úgyhogy a házat nagyobb károktól meg lehetett óvni. A foszfortartályok által előidézett szobatorzokat a legújabb módokon oltották el. Egyetlen házban három ilyen foszfortartály gyulladt ki, de mind a hármat ártalmatlanná tették. A birodalmi légvédelmi szövetség egyik felügyelője egymagában 11 gyújtóbombát tett ártalmatlanná. Hetet közülük egyszerűen kidobott az ablakon. Az elismerés koronája azonban a károsultakat, az elesetteket és azokat az embereket illeti meg, akik elvesztették hozzátartozóikat vagy vagyonukat. Az egész város részvétele az övék. Majdnem azt mondhatnák, hogy könnyűvé tették nekünk ezt az éjszakát. Pillanatnyilag sem veszítették el magatartásukat még akkor sem, amikor szembenálltak a legborzasztóbbal. Egy hetvenéves agastyán alig, hogy kimentették a ház romjai alól, közreműködik a keserves feladaton, hogy megtalálja feleségét és leányát — írja a müncheni újság.

Parragi György

Az Olvasó írja

Az autógumival való takarékoskodás és az Izabella-híd kövezete

Tisztelt Szerkesztő Urt! Miniszteri rendeletet szólnak arról, hogy a gumival való takarékoskodás céljából az autók mikor és hogyan járhatnak, milyen sebességgel közlekedhetnek. Nincs azonban rendelet arra, hogy az autógumi élettartamának meghosszabbítása céljából az utakat is olyan karban kell tartani, hogy az autógumikat ne rongálják.

Eklátáns példa erre az Izabella-híd és az országutaknak olyan módon történő javítása, hogy a keletkezett apró kis lyukak betömését úgy végzik el, hogy közszalékot dobálnak az utra. Az Izabella-híd tetején két törés van s valahányszor az autók keresztülhaladnak ezen a két törésen, bármily lassan mennek is, csak zökkenve tudnak azon keresztülmenni, ami a gumikat nemcsak rongálja, hanem szerencsétlenséget is okozhat, mert könnyen előfordulhat, hogy az autó neki vágódik a keskeny híd oldalának. Hét esztendeje, hogy elkezdült a nemzetközi út és az Izabella-híd; nem volna szabad a hidnak olyan rossz állapotban lennie, mint amilyen állapotban az van. Közbiztonsági okokból is sürgős javításra szorulna a híd. Meg kellene tiltani, hogy az országutakat egyszerűen csak úgy javítsák, hogy a közszalékot a lyukakra rádobják. Az apró hegyes kövek befuródnak az autógumik hasadékaiba, azokat tágítják, úgy hogy sokkal rövidebb ideig használhatók amiatt, mint normális viszonyok között. A legpraktikusabb módja lenne az országutak javításának az, hogy ugyanakkor, amikor a közszalékot rádobják az országutakra, gőzhenget haladna rajta keresztül, amely azután lenyomná a köveket. Sokkal kevesebbet kerülne ez, mint amennyi kárt okoznak a kövek az autógumiban.

A városnak is különösképpen érdeke ez, mert az autóbuszok, amelyek az országutakon közlekednek, a város tulajdonát képezik és most, amikor igen nehezen lehet gumikhoz jutni, a városnak és az államháztartásnak.

hivatalnak is minden lehető el kell követni, hogy az autógumik élettartamát meghosszabbítsák.

Megkérem Önöket arra, szíveskedjenek ezt az ötletet b. lapjukban közzélni, hogy így az illetékesek figyelmét erre a nemzetgazdasági tényre felhívjuk. Fogadják szívesen nagyra becsülésem kifejezését és vagyok teljes tisztelettel: Aláírás.

Peyer Károly sajtópere Rajniss Ferenc ellen

Budapest, október 8. Rajniss Ferenc országgyűlési képviselő az Új Magyarország 1939. évi januári számaiban élesen bírálta az Általános Fogyasztási Szövetkezet vezetését. A cikkek miatt a szövetkezet akkori vezetői nevében Peyer Károly országgyűlési képviselő és dr. Györfy Imre ügyvéd sajtópert indított Rajniss ellen.

Az ügy ma került a budapesti büntető törvényszék elé, amely a felek előterjesztésére elrendelte a valódiság bizonyítását, majd tanukat hallgatott ki. Horváth József, a szövetkezet volt főtisztviselője terhelő vallomást tett az Általános Szövetkezet vezetéséről. Dr. Sprung János ügyvéd és dr. Hajdu György ügyvéd a szövetkezet felszámolására vonatkozólag tettek tanuvallomást. Polgár Ferenc kereskedelmi alkalmazott, majd Horváth János kereskedő az Általános Szövetkezet üzletviteléről és az alkalmazottakkal szemben tanúsított antiszociális magatartásról vallott.

A továbbiak során a törvényszék kihallgatta Geisler Artur, Skieber Kálmán, Fröhwald Gusztáv, Kulin István szövetkezeti alkalmazottakat, akik szintén a szövetkezet üzletviteléről vallottak. A csütörtöki tárgyaláson az utolsó tanú Tóth Gyula a Szövetkezeti Értesítő szerkesztője volt. A tárgyalást szombaton folytatják, amikor a többi tanú kihallgatására kerül sor. (MOT)